

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВОЛИНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**Валентина Кихтюк
КОЗАЦТВО В УКРАЇНІ
ЗБІРНИК ТЕСТІВ**

Луцьк 2022

УДК 94(477)''1647/17'':355(076)
К 45

*Рекомендовано до друку науково-методичною комісією Комунального закладу вищої освіти «Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради
протокол (№ 6 від 04.01.2022)*

Рецензент:

Ленартович О. Ю. – д-р історичних наук, проф. кафедри нової та новітньої історії України Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Кихтюк В. В.

Козацтво в Україні. Збірник тестів. / КЗВО «Волинський медичний інститут». Луцьк, 2022. 67 с.

Так ось вона, Січ! Ось воно те гніздо, звідкіля
вилітають усі ті горді, як орли, і дужі, як леви.
Ось звідки розливається козацька воля по всій
Україні.

М.В. Гоголь «Тарас Бульба»

Збірник тестових завдань Козацтво дасть змогу студентам розвинути та закріпити знання про причини виникнення українського козацтва, особливості військово-політичної організації Запорізької Січі; визначити особливості військового мистецтва українського козацького війська. Студенти отримають навички визначати характерні риси козацьких традицій і побуту; розвивати вміння самостійно досліджувати історичні джерела, виділяти необхідну інформацію, аналізувати, систематизувати та узагальнювати її для пошуку відповідей на поставлене запитання; виховувати повагу та гордість до історичного минулого нашого народу.

УДК 94(477)''1647/17'':355(076)
К 45

Кихтюк В. В., 2022

Навчальне видання

Кихтюк Валентина Василівна

КОЗАЦТВО В УКРАЇНІ
ЗБІРНИК ТЕСТІВ

Навчальний посібник

Редактор та коректор В.В. Кихтюк
Технічний редактор Т. В. Холодюк

Редакція, видавець і виготовлювач –
КЗВО «Волинський медичний інститут»
(м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 2, тел. (0332) 72-36-55).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Тема 1. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	9
Тема 2. УКРАЇНА У ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ.	12
Тема 3. УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА.....	15
Тема 4. УКРАЇНА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ	20
Тема 5. УКРАЇНСЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	24

Тема 6. РАДЯНСЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ / 1928	–	1938/ 31
.....		
Тема 7. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД - 1921-1939 рр.		35
Тема 8. УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ /1939 – 1945/		38
Тема 9. ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА І РОЗВИТОК УКРАЇНИ		43
Тема 10. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ /1956-1964/		47
.....		
Тема 11. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ / 1965- 1985/.....		51
Тема 12. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ І ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ		53
Тема 13. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ		56
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА		62
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ		63
ДОДАТКИ		64

ПЕРЕДМОВА

Робоча програма з навчального предмету «Історія України» складена на основі Освітньої програми профільної середньої освіти КЗВО «Волинський медичний інститут» (протокол педагогічної ради №1 від 31.08.2021 р.) та навчальної програми обов'язкового предмету для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту) затвердженої Міністерством освіти і науки України (наказ № 408 від 20.04.2018 р.).

Опис навчального предмету (анотація). Історія України у фаховій передвищій освіті є логічним продовженням курсу історії України базової школи та передбачає вивчення курсу історії України XX- початку XXI століття. Це забезпечує хронологічно послідовну систему історичної освіти.

Діючим навчальним планом передбачена така кількість годин на вивчення предмету: всього – 105 год.; I семестр – 42 год.; II семестр – 34 год.; III семестр – 29 год.

Предмет історії України у старшій школі спрямований на реалізацію головної мети забезпечення повної загальної середньої освіти

Програма складається з пояснювальної записки, структурованих за розділами очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів і змісту навчального матеріалу з історії України як основи для досягнення цих результатів. Для перевірки засвоєння вивченого матеріалу до кожної теми

подано тестові завдання. Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності студентів зорієнтовані на формування предметних і ключових компетентностей і викладені через знання й уміння, які відповідають знаннєвому, смисловому й діяльнісному компонентам.

Зміст історичного матеріалу базується на таких пріоритетах: усталена періодизація новітньої історії; національна спрямованість, принципи історичної пам'яті, хронологічної послідовності, науковості, логічності, гуманізації, проблемного викладання, національної спрямованості, полікультурності; органічне й оптимальне дотримання пропорцій між політичною, соціально-економічною та культурною складовими історичного процесу; загальнонаціональною історією, регіоналістикою й історичним краєзнавством; виокремлення побутової історії та особливостей трансформації рівня життя населення відповідно до подій, що відбувалися в Україні та світі.

Міжпредметні зв'язки: Особливою та характерною рисою міжпредметних завдань на уроках історії є їх багатоманітність, що зумовлена надзвичайно широким діапазоном інтегрованих дисциплін. Практично всі предмети шкільного циклу поєднуються в тій чи іншій мірі з історією. Найбільш розповсюдженими для інтеграції на уроках історії є такі дисципліни : українська література, світова література , географія, мистецтво. До цього списку долучаємо і внутрішньо-предметні зв'язки «історія України» - «всесвітня історія». Поширеність інтеграції змісту даних дисциплін зумовлена перш за все наявністю суміжних тем. Фактичний зміст матеріалів інтегруючих дисциплін подібний і це дозволяє викладачу застосовувати міжпредметні завдання на всіх етапах Тема з історії. Ця інтеграція є повною і вона дозволяє глибше та повніше опрацювати тему, зумовлюючи бачення тієї чи іншої історичної проблеми під кутом зору різних дисциплін. Також викладач використовує допоміжну інтеграцію, зокрема закріплює набуті навички з інтегрованої дисципліни при вивченні історії. До таких предметів відносимо інформатику та математику.

Міжпредметні зв'язки сприяють поглибленому формуванню в студентів цілісної системи про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу в їх взаємозв'язку та взаємозумовленості; сприяє поглибленню та розширенню знань студентів діапазону їх практичного застосування до процесів та явищ оточуючої дійсності.

1. Мета та завдання навчального предмету

1.1. Мета предмету – сприяти формуванню в студентів національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Ця мета має конкретизуватися в **комплексі завдань**, серед яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета,

розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;

- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі XX–XXI ст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності Українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу;

- розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;

- спонукати до усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності своєї держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;

- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;

- сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями.

1.2. Основними завданнями вивчення навчального предмету «Історія України» є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;

- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі XX–XXI ст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності Українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу;

- розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;

- спонукати до усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності своєї держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;

- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;

- сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями

1.3. Очікувані результати навчання

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати викладач у рамках кожної освітньої галузі знань. Результати навчання повинні сприяти формуванню ключових компетентностей здобувачів освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра.

1.4. Ключові компетентності здобувачів освіти:

Інтегральна компетентність	Здатність самостійно виконувати завдання у сфері гуманітарних наук у процесі навчання, зокрема в нестандартних ситуаціях
Загальні компетентності	Орієнтуватися в історичних процесах, подіях, фактах, застосовувати здобуті знання для прогнозування суспільних процесів
	Аналізувати й оцінювати явища політичного розвитку світу, зіставляти історичні процеси з епохами, вміти самостійно опрацьовувати матеріал, працювати з додатковою літературою, картою, першоджерелами і на основі цього висловлювати та обґрунтовувати власну думку
	Вивчати історію з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; використовувати ІКТ для пошуку, обробки, аналізу та підготовки інформації відповідно до поставлених завдань
	Використовувати іншомовні навчальні джерела для отримання інформації історичного змісту
	Давати обґрунтовану оцінку особливостям життєдіяльності в демократичному суспільстві; презентувати свою роль у його розвитку; висловлювати свою громадянську позицію та свої погляди щодо різноманітних соціальних проблем як у власній країні, так і у світовому просторі; дискутувати довкола питань про свою роль і місце у сучасному полікультурному

	середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя світової спільноти
	Формулювати власну позицію; співпрацювати з іншими для досягнення визначеного результату; розв'язувати конфлікти у комунікативних ситуаціях; переконувати, аргументувати, досягати взаєморозуміння компромісу у ситуаціях міжкультурного спілкування
Спеціальні (фахові) компетентності	Поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчальної дисципліни, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів
	Здатність набувати системні знання про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі XX-XXI ст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності Українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу
	Здатність працювати з джерелами історичної інформації: критично аналізувати й оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію та пояснювати її необ'єктивність; користуватись довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації; самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел та відбиті в них історичні факти, явища, події; оцінювати, порівнювати, пояснювати факти і явища дійсності на основі інформації, отриманої з різних джерел знань; розрізняти інші погляди, визнавати та сприймати цю різноманітність

	Самостійно обирати форми та засоби пошуку та засвоєння нових знань Відстоювати власну думку та громадянську позицію
--	--

Тема 1. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ СТ. /2 год./

ПЛАН

1. Економічний розвиток і суспільно-політичний рух в Україні на початку ХХ ст. Револьюційна українська партія./1900/.
2. Економічна криза 1900-1903 рр.
3. Україна в роки революції 1905-1907 рр. Повстання на панцернику «Потьомкин», повстання саперів у Києві, повстання на крейсері «Очаків».
4. Маніфест 17 жовтня 1905 року. Пожвавлення національно-визвольного руху. Створення політичних партій. Третьочервнева криза.
5. Україна в 1907-1910 рр. Доба реакції. Закриття «Просвіт», заборона українських партій. Товариство українських поступовців./1908 р./
6. Столипінська аграрна реформа та її економічні і політичні наслідки.
7. Українська культура й духовне життя на початку ХХ ст.

Терміни, дати та поняття:

1895 – Юліан Бачинський «Ukraina irredenta» - обґрунтував потребу здобуття політичної незалежності України як головну передумову її дальшого соціально-економічного та культурного розвитку під девізом: **«Вільна, велика, політично самостійна Україна, одна, нероздільна від Сяну по Кавказ!»**.

1900 – Микола Міхновський «Самостійна Україна» - **«Ми виголошуємо, що ми візьмемо силою те, що нам належить по праву, але віднято в нас теж силою. Наша нація довго нездужала, але нині вже стає до боротьби. ... Ніч була довга, але ранок наблизився, і ми не допустимо, щоб проміння свободи усіх націй заблищало на наших рабських кайданах: ми розіб'ємо їх до схід сонця свободи. ... Ми не хочемо довше зносити панування чужинців, не хочемо більше зневаги на своїй землі. Нас горстка, але ми сильні нашою любов'ю до України! ... Усіх, хто на цій Україні не за нас, той проти нас. Україна для українців, і доки хоч один ворог-чужинець лишисться на**

нашій території, ми не маємо права покласти оружжя. ... Вперед! Бо нам нікого надіятись і нічого озиратись назад!»

1904-1905 – російсько-японська війна.

1905 – 1907 – перша російська революція.

17 жовтня 1905 р. – Маніфест царя Миколи II «Про дарування населенню громадянських прав і свобод»

1908 – створено Товариство українських поступовців, яке очолив Михайло Грушевський.

1906-1911 – проведення Столипінської аграрної реформи.

1910 – Столипінський циркуляр – про заборону реєстрації «інородческих» організацій.

1911-1913 – «справа Бейліса».

1. «Відродження нації» – хто так характеризував початок ХХ ст. в Україні?

А. М.Міхновський;

Б. І.Франко;

В. С.Єфремов;

Г. В.Винниченко;

Д. С.Петлюра.

2. Як називалася перша політична партія, створена у Наддніпрянській Україні на початку ХХ ст.?

А. Революційна українська партія;

Б. Українська народна партія;

В. Українська соціал-демократична робітничка партія;

Г. Українська радикальна партія;

Д. Товариство українських поступовців.

3. Поява першої «Просвіти» у Наддніпрянській Україні припадає на:

А. 1905 р.;

Б. 1908 р.;

В. 1906 р.;

Г. 1912 р.;

Д. 1900 р.

4. В якому році утворилося Товариство українських поступовців?

А. 1905 р.;

Б. 1906 р.;

В. 1907 р.;

Г. 1908 р.;

Д. 1911 р.

Тема 2. УКРАЇНА У ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ. /8 год./

ПЛАН

1. Початок воєнних дій.
2. Утворення політичних організацій на західноукраїнських землях. Головна українська рада, Союз визволення України, легіон Українських Січових Стрільців.
3. Галицька битва. Захоплення російськими військами Східної Галичини та Північної Буковини.
4. Вигнання російських військ із території Західної України.
5. Брусиловський прорив.

Терміни, дати та поняття:

Перша світова війна – 1 серпня 1914 – 11 листопада 1918 рр.

Троїстий союз - Німеччина, Австро-Угорщина, Італія; у квітні 1915 р. Італія вийшла із Троїстого союзу, до осені 1915 р. було підписано угоди із Туреччиною та Болгарією – утворився **Четвертний союз** – Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія, Туреччина.

Антанта (Сердечна Згода) – Франція, Росія, Англія; у 1915 р. до неї приєдналася Італія та у 1917 р. – США; Росія вийшла з Антанти після Жовтневого перевороту 1917 року та вийшла із війни після підписання Брестського мирного договору з країнами Четвертного союзу у 1918 р.

1. Виберіть повну відповідь. У 1914-1917 рр. воєнні дії на території України проходили у районі:

- А. Східної Галичини;
- Б. Східної Галичини, Волині, Київщини;
- В. Східної Галичини, Волині, Північної Буковини;
- Г. Східної Галичини, Волині. Донбасу;
- Д. Східної Галичини, Північної Буковини.

2. Лідер партії кадетів П. Мілюков, виступаючи на засіданні Четвертої Державної думи у 1915 р., охарактеризував тогочасні події, пов'язані з Україною, як «європейський скандал». Які це події?

- А. Жорстоке поводження з військовополоненими українця міг;
- Б. Репресивна русифікаторська політика російської адміністрації щодо українців в окупованій Галичині;
- В. Швидкий відступ російської армії із захопленої Галичини;
- Г. Ріст національної самосвідомості солдатів-українців, мобілізованих до російської армії;
- Д. Перехід солдатів-українців до січових стрільців, які воювали у складі австрійської армії.

3. Укажіть період, протягом якого німецькі та австро-угорські війська здійснили Горлицький прорив:

- А. Вересень 1914 р.;
- Б. Травень 1915 р.;
- В. Червень 1916 р.;
- Г. Серпень 1917 р.

4. Укажіть мету, якої прагнула досягти Росія в ході Першої світової війни:

- А. Загарбання Данцига та контроль над узбережжям Балтійського моря;
- Б. Приєднання Бессарабії та контроль над дельтою Дунаю;
- В. Контроль над нафтовими родовищами Румунії;
- Г. Приєднання Закарпаття, Північної Буковини та Східної Галичини.

5. Доповніть речення: Бої за гору Маківка, в яких відзначився легіон Українських січових стрільців, відбувалися у... році:

- А. 1915;
- Б. 1917;
- В. 1918;
- Г. 1914;
- Д. 1916.

6. В якому році в ході Першої світової війни була здійснена військова операція, відома під назвою «Брусиловський прорив»?

- А. У 1914 р.;
- Б. У 1915 р.;
- В. У 1917 р.;
- Г. У 1916 р.;

Д. У 1918 р.

7. До складу яких держав входили українські землі напередодні 1917р.?

- А. Росії, Австро-Угорщини, Польщі;
- Б. Росії, Польщі;
- В. Росії, Австро-Угорщини;
- Г. Польщі, Росії, Румунії;
- Д. Росії, Австро-Угорщини, Румунії.

8. Які події відбулися в рік початку Першої світової війни?(3 правильні відповіді)

- 1. Заборона святкування в Росії 100-річчя від дня народження Т. Шевченка;
- 2. поширення земських установ на Правобережну Україну;
- 3. Захоплення російськими військами Східної Галичини в результаті Галицької битви;
- 4. Створення у Львові Союзу визволення України;
- 5. Заснування Товариства українських поступовців;
- 6. Дозвіл австрійського уряду на формування загонів українських січових стрільців.

9. Вставте пропущені слова:

У 1914 р. у Львові було утворено міжпартійний блок – ... /1/, який виступив/ла/ ініціатором формування українських військових частин на боці ... /2/.

- А. 1/ Союз визволення України, 2/ Росії;
- Б. 1/ Українську головну раду, 2/ Росії;
- В. 1/ Головну українську раду, 2/ Австро-Угорщини;
- Г. 1/ “Спілка”, 2/ Австро-Угорщини;
- Д. 1/ “Просвіта”, 2/ Росії.

Тема 3. УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА. / 6 год./

ПЛАН

- 1. Лютнева революція 1917 року в Російській імперії.
- 2. Створення української Центральної Ради. Михайло Грушевський.
- 3. I і II Універсали Центральної Ради.
- 4. Жовтневий переворот в Росії. III Універсал Центральної Ради. Проголошення УНР.
- 5. IV Універсал. Проголошення Президента УНР. Брестський мир.

Терміни, дати та поняття:

3-4 березня 1917 року – 29 квітня 1918 року - діяльність Української Центральної Ради. Її очолив Михайло Грушевський.

6—8 квітня 1917 р. – Український національний з'їзд (конгрес).

5—8 травня 1917 р. – I Всеукраїнський військовий з'їзд

28 травня – 2 червня 1917 року – I всеукраїнський селянський з'їзд.

5-10 червня 1917 року – II всеукраїнський військовий з'їзд.
10 червня 1917 року – I Універсал Центральної Ради.
15 червня 1917 року – створення Генерального Секретаріату – першого за кілька століть українського уряду. Голова – В. Винниченко.
3 липня 1917 року – II Універсал Центральної Ради
4 серпня 1917 року – «Тимчасова інструкція для Генерального секретаріату Тимчасового уряду»
8-15 вересня 1917 року – з'їзд народів Росії у Києві.
7 листопада (25 жовтня) 1917 року – Центральна Рада виступила з III універсалом, яким проголошувалося створення *Української Народної Республіки* як автономної державної одиниці.
9 (22) січня 1918 року – проголошено IV універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР.
16 січня 1918 року – Бій під Крутами.
26 січня 1918 року – Вступ радянських війська до Києва. Переїзд Центральної Ради до Житомира.
9 лютого (27 січня) 1918 року – українська делегація Центральної Ради у складі С. Голубовича (голова), О. Севрюка, С. Остапенка, М. Любинського, М. Левитського, М. Полоза підписала Брестський мирний договір із країнами Четвертного Союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія, Туреччина).
29 квітня 1918 року – останній день діяльності Центральної ради. Проголошення Конституції УНР. Обрання М.С. Грушевського президентом УНР.

1. 15 (28) червня 1917 р. було створено ... - (а) перший за кілька століть український уряд. Його головою став ... (б). Вставте пропущені слова.

- А. 1) Раднарком, 2) С.Петлюра;
Б. 1) Народний секретаріат, 2) Є.Бош;
В. 1) Генеральний секретаріат, 2) В.Винниченко;
Г. 1) Генеральний секретаріат, 2) М.Грушевський;
Д. 1) Народний секретаріат, 1) Х.Раковський.

2. У якому документі, що з'явився в ході української революції, містяться такі положення: проголошення національно-територіальної автономії України, проголошення Центральної ради найвищим державним органом в Україні, проголошення необхідності скликання Українських установчих зборів?

- А. У «Зверненні до українського народу»;
Б. У Третньому універсалі Української центральної ради;
В. У Першому універсалі Української центральної ради;
Г. У Статуті вищого управління Україною;
Д. У «Тимчасовій інструкції для Генерального секретаріату Тимчасового уряду в Україні».

3. Коли були видані універсали Української Центральної ради?

- А. Перший - 10 червня 1917 р., Другий - 7 листопада 1917 р., Третій – 9 січня 1918р., Четвертий - 16 січня 1918р.;

Б. Перший - 4 березня 1917 р., Другий - 10 червня 1917 р., Третій - 3 липня 1917 р., Четвертий - 7 листопада 1917 р;
В. Перший - 3 липня 1917 р., Другий - 7 листопада 1917 р., Третій - 9 січня 1918 р., Четвертий - 26 січня 1918 р;
Г. Перший - 10 червня 1917 р., Другий - 3 липня 1917 р., Третій - 7 листопада 1917 р., Четвертий - 9 січня 1918 р;
Д. Перший - 4 березня 1917 р., Другий 10 червня 1917 р., Третій - 9 січня 1918 р., Четвертий - 6 січня 1918 р.

4. До складу делегації Центральної ради УНР, що прибула у грудні 1917 року до Брест-Литовська на мирні переговори, входили:

А. С. Голубович, О. Севрюк, С. Остапенко;
Б. В. Винниченко, С. Голубович, П. Христюк;
В. О. Севрюк, П. Христюк, С. Голубович;
Г. С. Голубович, О. Севрюк, В. Винниченко;
Д. В. Винниченко, С. Голубович, С. Остапенко.

5. Лідерами якої політичної партії були Д. Дорошенко, С. Єфремов, А. Ніковський?

А. Української партії соціалістів-революціонерів;
Б. Української партії соціалістів-федералістів;
В. Української соціал-демократичної робітничої партії;
Г. Української комуністичної партії;
Д. Комуністичної партії (більшовиків) України.

6. У грудні 1917 року Українську Народну Республіку визнали:

А. Німеччина, США;
Б. Великобританія, Франція;
В. Німеччина, Франція;
Г. Великобританія, США, Франція;
Д. Німеччина, Великобританія, США.

7. За яких обставин Українська Центральна Рада підготувала та оприлюднила свій Другий Універсал?

А. Збройний виступ самостійників;
Б. Корніловський заколот у Росії;
В. Переговори та досягнення компромісу з делегацією Тимчасового уряду;
Г. Проведення в Києві з'їзду народів Росії.

8. Укажіть положення, які розкривають основний зміст Четвертого Універсалу Української Центральної Ради: (3 правильні відповіді)

1. Проголошення Української Народної Республіки;
2. Визнання за необхідне передачу землі селянам без викупу до початку весняних робіт;
3. Декларування наміру розпустити постійну армію та організувати народну міліцію;
4. продовження мирних переговорів з країнами Четверного союзу;

5. заклик до Раднаркому РСФРР припинити наступ радянських військ і розпочати переговори;
6. проголошення незалежності Української Народної Республіки;
7. завершення українізації армії та створення Українського фронту проти радянської Росії.

9. Укажіть положення, що розкривають основний зміст Другого Універсалу Української Центральної Ради: (3 правильні відповіді)

1. Проголошення автономії України в складі федеративної Росії;
2. Пропозиція Тимчасовому уряду затвердити Генеральний секретаріат як найвищий крайовий орган влади;
3. Відмова від самочинного проголошення автономії до Всеросійських Установчих зборів;
4. Поповнення Центральної Ради представниками національних меншин;
5. Поширення влади Центральної Ради на Київщину, Поділля, Волинь і частину Чернігівщини;
6. Командування представників Центральної Ради до військового міністерства, Генерального штабу та Ставки Верховного головнокомандування;
7. Оголошення про початок мирних переговорів з країнами Четверного союзу.

10. Установіть хронологічну послідовність подій:

- А. Заснування у Києві Української академії наук;
- Б. Проголошення Центральною Радою незалежності УНР;
- В. Проголошення радянської влади в Україні Всеукраїнським з'їздом рад у Харкові;
- Г. Схвалення Центральною Радою проекту Конституції УНР.

Тема 4. УКРАЇНА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ / 1918-1920 рр. / 10 год. /

ПЛАН

1. Гетьманат Павла Скоропадського.
2. Відновлення Української Народної Республіки. Директорія. Західноукраїнська Народна Республіка /ЗУНР/.
3. Політика радянського уряду в Україні на початку 1919 р.
4. Становище українських земель в середині та в кінці 1919 р. «Політика воєнного комунізму».
5. Україна на початку 1920 р.
6. Радянсько-польська війна та Україна. Ризький мирний договір.
7. Розгром військ Врангеля та махновців.

1. Які положення відповідають основним програмним засадам внутрішньої політики Директорії Української Народної Республіки? (3 правильні відповіді)

- 1) запровадження 8-годинного робочого дня;
- 2) реформування армії шляхом поновлення частин українського козацтва;
- 3) вилучення землі у поміщиків без викупу;
- 4) передача землі селянам за викуп;
- 5) передача законодавчої влади Трудовому конгресу,
- 6) злука ЗУНР та УНР;
- 7) покарання за участь у страйках;
- 8) автокефалія Української православної церкви.

2. Які факти характеризують діяльність Української держави П.Скоропадського? (3 правильні відповіді)

- 1) відновлення поміщицького землеволодіння;
- 2) створення Української академії мистецтв;
- 3) відкриття українських університетів у Києві та Полтаві;
- 4) відкриття українських університетів у Києві та Кам'янці-Подільському;
- 5) запровадження 8-годинного робочого дня, досягнення соціально-го компромісу між підприємцями та робітництвом;
- 6) налагодження взаємовигідних відносин з країнами Антанти.

3. 29 квітня – 14 грудня 1918 р. – це:

- А. Період гетьманської держави П. Скоропадського;
- Б. Час перебування при владі у Харкові більшовицького уряду;
- В. Період вступу та перебування в Україні німецько-австрійських окупаційних військ;
- Г. Період утворення та розбудови ЗУНР;
- Д. Період оприлюднення, обговорення та схвалення проекту Конституції України, запропонованої Українською центральною радою.

4. Поставте події, які відбулися в Україні 1918 р. у хронологічній послідовності:

А. Утворення Директорії;

Б. Крутська трагедія;

В. Буковинське народне віче у Чернівцях з вимогою возз'єднання краю з Україною;

Г. Проголошення IV Універсалу Української центральної ради.

5. Прочитайте текст. Вкажіть, які твердження є помилковими:

А. 26 квітня 1918 р. до влади прийшов колишній царський генерал П. Скоропадський, проголошений гетьманом Української держави, яка замінила УНР;

Б. У його руках зосереджувалась лише виконавча влада, а законодавча залишалася за Українською центральною радою;

В. До уряду П. Скоропадський запросив авторитетних діячів, адже війська Четвертого Союзу дозволяли йому досить активно діяти в усіх галузях суспільного і господарського життя;

Г. Селяни почали війну з окупаційною армією, яка підтримувала повернення поміщиків у свої маєтки.

6. Які заходи були складовими частинами більшовицької політики «воєнного комунізму»? (3 правильні відповіді)

1) заміна продрозкладки продподатком;

2) прискорені темпи націоналізації промисловості;

3) використання товарно-грошових відносин, формування ринку;

4) згортання товарно-грошових відносин і запровадження прямого продуктообміну;

5) карткова система розподілу продуктів;

6) державний контроль над виробництвом та мілітаризація праці, введення загальної трудової повинності;

7) тимчасовий допуск капіталістичних елементів в економіку;

8) введення продовольчої розкладки з селянських господарств;

9) заборона ринкової торгівлі;

10) організація радгоспів та комун при суворому дотриманні принципу добровільності під час їх створення.

7. Прочитайте текст. Про кого тут ідеться?

«До революції – член організації анархістів-комуністів «Спілка бідних хліборобів». Очолив боротьбу селян проти німецьких окупантів та П. Скоропадського, потім проти Директорії УНР та денікінців на боці більшовиків. У період денікінської окупації України вів активну боротьбу в білогвардійському тилу, створивши революційну повстанську армію України. Уклав угоду з більшовиками для розгрому Врангеля. Пізніше вів боротьбу проти Червоної армії, але змушений був емігрувати»

А. про Г. Григор'єва;

Б. про Н. Махна;

- В. про М. Тухачевського;
- Г. про Ю. Тютюнника;
- Д. про М. Фрунзе.

9. Які твердження є правильними?

- А. Регулярні збройні формування ЗУНР називалися Українська галицька армія;
- Б. У червні 1921 р. УГА провела проти переважаючих польських військ блискучу наступальну операцію, яка увійшла в історію під назвою Чортківська офензива;
- В. Наприкінці 1919 р. війська УНР вели боротьбу з кількома противниками – білогвардійцями, Червоною армією і поляками;
- Г. На початку 1920 р. Україна втретє опинилася під контролем більшовиків;
- Д. Комітети незаможних селян, які діяли в Україні в 20-х роках, були виборними органами влади на селі; вони виконували ті ж функції, що і Ради в містах.

10. За яким принципом утворено цей логічний ряд: К.Левицький, В.Панейко, Л.Цегельський, С.Голубович, Д.Вітовський, О.Барвінський, С.Баран – це?

- А. Члени Центрального проводу ОУН-б в роки Другої світової війни;
- Б. Члени Тимчасового уряду, сформованого у червні 1941 р. у Львові;
- В. Члени уряду Української держави П. Скоропадського;
- Г. Члени уряду УНР;
- Д. Члени уряду ЗУНР, утвореного в листопаді 1918 р.

11. Вкажіть держави, до складу яких входили українські землі у середині 1920-х років:

- А. Польщі;
- Б. Угорщини;
- В. Румунії;
- Г. Австрії;
- Д. СРСР;
- Е. Чехословаччини.

Тема 5. УКРАЇНЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ / 1920-1928 рр./ /6 год./

ПЛАН

1. Економічне і соціальне життя в роки НЕПу. Голод 1921-1923 рр. на півдні України: причини та наслідки.
2. Утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Конституція СРСР 1924 року.
3. Політика «коренізації» / «українізації», її особливості і наслідки.
4. Культура і духовне життя в роки НЕПу.

Терміни, дати та поняття:

Диктатура - необмежена влада пануючого в державі класу, яка спирається на силу.

Конфедерація – союз держав, що визначається на невизначений період або ж назавжди для спільних цілей, головним чином оборонних і зовнішньополітичних. При цьому кожен член конфедерації зберігає повний суверенітет.

Федерація – форма об'єднання, коли декілька держав чи територій об'єднуються в одну союзну державу, зберігаючи державність. Суверенітет кожного члена федерації є обмеженим, оскільки ряд функцій державного управління вони добровільно передають союзній (федеральній) владі для спільного здійснення загальних цілей.

Автономії – одержують самоврядування від держави, частиною якої вони є, здійснюють свої права під верховним контролем держави. Автономія: політична (республіка) і адміністративна (область, національний округ).

30 грудня 1922 року - I Всесоюзний з'їзд рад. Утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР), до якого увійшли **Російська** Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (РСФСР), **Українська** Соціалістична Радянська Республіка (УСРР), **Білоруська** Соціалістична Радянська Республіка (БСРР), **Закавказька** Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (Вірменія, Грузія, Азербайджан).

1923 р. – на XII з'їзді РКП (б) було прийнято рішення про впровадження політики «коренізації», яка в Україні мала назву – «українізація».

30 січня 1924 року – Затвердження II з'їздом Рад СРСР Конституції СРСР.

1925 р. XIV з'їзд ВКП(б) у своїх рішеннях визнав за необхідне «тримати курс на індустріалізацію країни, розвиток виробництва засобів виробництва».

ВАПЛІТЕ – Вільна академія пролетарських літераторів – організація письменників, які орієнтувалися на високий професіоналізм, творчу незалежність, ідеологічну розкутість (1925 - 1928).

1. Які з наведених ознак характерні для політики:

1) «воєнного комунізму»;

2) нової економічної політики?

А. 1) продподаток, загальна трудова повинність, товарно-грошові відносини; 2) продрозкладка, багатоукладна економіка, концесії, регульований розподіл продуктів;

Б. 1) продрозкладка, загальна трудова повинність, регульований розподіл продуктів; 2) продподаток, багатоукладна економіка, концесії, товарно-грошові відносини;

В. 1) продрозкладка, концесії, багатоукладна економіка; 2) продподаток, загальна трудова повинність, товарно-грошові відносини, регульований розподіл продуктів;

Г. 1) продподаток, регульований розподіл продуктів, концесії, 2) продрозкладка, багатоукладна економіка, товарно-грошові відносини, загальна трудова повинність;

Д. 1) продрозкладка, товарно-грошові відносини, багатоукладна економіка, товарно-грошові відносини; 2) концесії, продподаток, загальна трудова повинність, регульований розподіл продуктів.

2. У якому році було утворено Союз Радянських Соціалістичних Республік (СРСР)?

- А. 1918 р.;
- Б. 1920 р.;
- В. 1922 р.;
- Г. 1924 р.

3. Для характеристики якого історичного явища використовуються поняття: «плани-ліміти», «зрадники батьківщини», «банди вбивць, шпигунів та диверсантів»?

- А. Білого терору;
- Б. Масових репресій;
- В. Червоного терору;
- Г. Воєнного комунізму.

4. Які з наведених подій відбулися в період нової економічної політики? (З правильні відповіді)

- 1. Відновлення діяльності університетів у Харкові, Києві, Одесі та Дніпропетровську;
- 2. Заснування М. Хвильовим Вільної академії пролетарської літератури (ВАПЛІТЕ);
- 3. Створення Державної української мандрівної капели (ДУМКА);
- 4. Організація в Києві театру «Березіль» на чолі з Л. Курбасом;
- 5. Заснування в м. Києві Української академії наук;
- 6. Утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ);
- 7. Заснування товариства «Геть неписемність!».

5. Чи відображають подані нижче уривки з історичних джерел окремі аспекти життя українського суспільства 1920-х років?

- 1. «До одноосібників, які... саботують хлібозаготівлі, негайно застосувати репресії... До одноосібників, що... не виконують плану... та про яких... відомо, що продавали хліб за спекулятивними цінами на ринку... застосувати штраф...»
 - 2. «...при перших же ознаках протидії збиранню продподатку негайно вживати... заходів примусового характеру, вводячи в села військові частини, ...спрямовувати туди виїзні сесії ревтрибуналів [революційних трибуналів]».
- А. Обидва варіанти правильні;
 - Б. Тільки 1 варіант правильний;
 - В. Тільки 2 варіант правильний;
 - Г. Обидва варіанти не правильні.

6. Яке з поданих понять є зайвим в цьому логічному ланцюжку:

- А. «Союз визволення України»,
- Б. «Шахтинська справа»,
- В. «Спілка визволення України»,
- Г. «Український національний центр»?

7. Хронологічні рамки якого явища історії України є зайвими в цьому логічному ланцюжку:

А. 1921–1923 рр., Б. 1932–1933 рр.,
В. 1941–1945 рр., Г. 1946–1947 рр.?

8. Установіть відповідність між назвами договорів (угод) та інституціями, представники яких їх підписували:

А. Брестський договір з Німеччиною та її союзниками (1918);
Б. Варшавська угода (1920);
В. Ризький мирний договір (1921);
Г. мирний договір з Литвою (1921) та договір про дружбу і братерство з Туреччиною (1922).

1. Раднаркоми РСФРР та УСРР;
2. Раднарком УСРР;
3. Директорія УНР;
4. Рада Народних Міністрів УНР;
5. Рада Міністрів Української Держави П. Скоропадського.

9. Ставши однією з республік СРСР, які ознаки державності зберегла УСРР? (3 правильні відповіді)

- 1) громадянство;
- 2) конституцію;
- 3) самостійність зовнішньої політики;
- 4) незалежну національну армію;
- 5) дипломатичні відносини з іншими державами;
- 6) органи законодавчої влади;
- 7) грошову систему;
- 8) власну економічну політику;
- 9) органи управління культурою та освітою;
- 10) зовнішні кордони.

10. Які зрушення відбулися в економіці Радянської України на середину 1920-х років: (3 правильні відповіді)

- 1) важка промисловість не досягла довоєнного рівня розвитку;
- 2) загалом промисловість досягла довоєнного рівня розвитку, а деякі галузі (електроенергетика, машино-будування) навіть перевищили його;
- 3) сільське господарство досягло довоєнного рівня за обсягом виробництва валової продукції;
- 4) сільське господарство досягло довоєнного рівня за обсягом виробництва продукції на душу населення;
- 5) темпи розвитку промисловості значно перевищували темпи розвитку сільського господарства;
- 6) темпи розвитку сільського господарства дорівнювали темпам розвитку промисловості.

11. Які твердження достовірні? (3 правильні відповіді)

- 1) на початок 1922 р. УСРР юридично була незалежною державою, не входила до складу жодної сусідньої держави, мала свою Конституцію. Усе ж її державний суверенітет був надзвичайно обмежений;

- 2) У 1930 році Україною прокотилася хвиля масових арештів членів різних політичних партій, особливо меншовицького спрямування;
- 3) у плані електрифікації Радянської Росії (плані ГОЕЛРО), затвердженому VIII Всеросійським з'їздом Рад у грудні 1920 року, водним ресурсам України взагалі не надавалось жодного значення;
- 4) процес входження України до складу Союзу РСР відбувався поетапно і завершився повністю у травні 1925 року;
- 5) політика коренізації почала втілюватись у життя після XII з'їзду РКП(б) у 1923 році.

12. Які твердження правильно характеризують внутрішнє становище УСРР у першій половині 1920-х років? (3 правильні відповіді)

- 1) господарська криза, викликана наслідками війни та економічною політикою більшовиків;
- 2) розпочався перехід до нової економічної політики;
- 3) відбулося входження республіки до складу Союзу РСР, що не привело до звуження її суверенних прав;
- 4) господарська та політична нестабільність були посилені катастрофічним голодом 1921–1923 років;
- 5) спостерігається послідовне розширення демократичних принципів діяльності у житті Комуністичної партії (більшовиків) України;
- 6) відбулося входження республіки до складу Союзу РСР, що ще більше звузило її суверенні права;
- 7) українізація з її лозунгами національного відродження сприяла залученню до культурного будівництва в республіці великої кількості національної інтелігенції.

13. Назвіть найхарактерніші явища економічного та суспільно-політичного життя УСРР першої половини 1920-х років: (3 правильні відповіді)

- 1) поширення селянського повстанського руху, зумовлено-го репресивними заходами більшовицької влади;
- 2) запровадження нової економічної політики;
- 3) входження республіки до складу Союзу РСР, що суттєво обмежило її суверенітет;
- 4) значне покращення господарського становища республіки внаслідок здійснення курсу на індустріалізацію;
- 5) підтримка КП(б)У політики центру щодо як найширшого запровадження демократичних засад в житті партії та суспільства.

14. Які з наведених подій відбулися в період нової економічної політики? (З правильні відповіді)

1. Відновлення діяльності університетів у Харкові, Києві, Одесі та Дніпропетровську;
2. Заснування М. Хвильовим Вільної академії пролетарської літератури (ВАПЛІТЕ);
3. Створення Державної української мандрівної капели (ДУМКА);
4. Організація в Києві театру «Березіль» на чолі з Л. Курбасом;
5. Заснування в м. Києві Української академії наук;
6. Утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ);
7. Заснування товариства «Геть неписемність!».

Тема 6. РАДЯНСЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ
/ 1928 – 1938 рр./ /8 год./

ПЛАН

1. Сталінська індустріалізація України.
2. Суцільна колективізація в Україні. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні.
3. Громадсько-політичне життя України в 30-ті роки.
4. Зростання культу особи Сталіна. Репресії в Україні. Судові політичні процеси 30-х років. «Розстріляне відродження».
5. Стан культури в Україні у 30-ті роки.

Терміни, дати та поняття:

1923 р. – на XII з'їзді РКП (б) було прийнято рішення про впровадження політики «коренізації», яка в Україні мала назву – «українізація».

30 січня 1924 року – Затвердження II з'їздом Рад СРСР Конституції СРСР.

1925 р. XIV з'їзд ВКП(б) у своїх рішеннях визнав за необхідне «тримати курс на індустріалізацію країни, розвиток виробництва засобів виробництва».

1929 рік – Висунення Пленумом ЦК ВКП(б) ідеї проведення суцільної колективізації. Початок масової примусової колективізації і «розкуркулення». Перехід до форсованої індустріалізації та суцільної колективізації.

1. Для характеристики якого історичного явища використовуються поняття: «плани-ліміти», «зрадники батьківщини», «банди вбивць, шпигунів та диверсантів»?

- А. Білого терору;
- Б. Масових репресій;
- В. Червоного терору;
- Г. Воєнного комунізму.

2. Чи відображають подані нижче уривки з історичних джерел окремі аспекти життя українського суспільства 1920-х років?

- 1. «До одноосібників, які... саботують хлібозаготівлі, негайно застосувати репресії... До одноосібників, що... не виконують плану... та про яких... відомо, що продавали хліб за спекулятивними цінами на ринку... застосувати штраф...»
- 2. «...при перших же ознаках протидії збиранню продподатку негайно вживати... заходів примусового характеру, вводячи в села військові частини, ...спрямовувати туди виїзні сесії ревтрибуналів (революційних трибуналів)».

- А. Обидва варіанти правильні;
- Б. Тільки 1 варіант правильний;
- В. Тільки 2 варіант правильний;
- Г. Обидва варіанти не правильні.

3. Яке з поданих понять є зайвим в цьому логічному ланцюжку:

- А. «Союз визволення України»,
- Б. «Шахтинська справа»,
- В. «Спілка визволення України»,
- Г. «Український національний центр»?

4. Яке твердження є найбільш повним і правильним?

Джерелами сталінської індустріалізації були: (3 правильні відповіді)

- 1) Перекачування коштів із сільського господарства і легкої промисловості; вилучення коштів у населення через примусові державні позики; кошти, одержані за рахунок масового продажу спиртних напоїв («п'яні гроші»);
- 2) перекачування коштів із сільського господарства і легкої промисловості; вилучення коштів та цінностей у непманів, експлуатація селян та робітників, використання дешевої робочої сили в'язнів; вилучення коштів у населення через примусові державні позики; кошти, одержані за рахунок масового продажу

спиртного («п'яні гроші»); продаж культурних цінностей за кордон; продаж товарів за демпінговими цінами;

3) Продаж культурних цінностей за кордон; вилучення грошей та коштів у непманів; експлуатація селян та робітників, використання дешевої робочої сили в'язнів; експорт товарів за демпінговими цінами; зарубіжні кредити;

4) Вилучення коштів у непманів, продаж за кордон сировини (лісу, нафти, залізної руди), зарубіжні кредити, продаж культурних цінностей за кордон, низька заробітна плата робітників;

5) Запровадження найновіших досягнень науки і техніки у виробництво, отримання дешевих зарубіжних кредитів, отримання великих замовлень у зарубіжних фірм, загальна трудова повинність, експорт товарів за демпінговими цінами.

5. Виберіть правильні твердження:

Наслідками індустріалізації України наприкінці 1920-х – у 1930-х роках стали... (3 правильні відповіді)

- 1) підвищення матеріального добробуту і культурного рівня населення;
- 2) перетворення республіки в індустріально-аграрну державу;
- 3) вихід України на передові позиції у світі за обсягом виплавки чавуну (перше місце) та видобутку вугілля (друге місце після Великої Британії);
- 4) нераціональне і нерівномірне розміщення продуктивних сил;
- 5) стимулювання неухильного зростання продуктивності суспільної праці;
- 6) ще більше підпорядкування народного господарства республіки економічним потребам центру;
- 7) пропорційний та ефективний розвиток усіх без винятку галузей промисловості.

6. Виберіть правильні твердження: (3 правильні відповіді)

Індустріалізація кінця 1920–1930-х років в Україні...

- 1) розпочалася з форсованого розвитку важкої промисловості;
- 2) розпочалася з форсованого розвитку легкої і харчової промисловості;
- 3) мала завершитися протягом двох п'ятирічок;
- 4) характеризувалася політикою форсованого економічного розвитку, що супроводжувалася численними про-валами;
- 5) здійснювалася виключно силами висококваліфікованих інженерно-технічних та робітничих кадрів;
- 6) закріпила дисгармонійний характер економічного розвитку регіонів республіки;
- 7) сприяла гармонійному економічному розвитку регіонів республіки;
- 8) не супроводжувалася послідовним зростанням життєвого рівня народних мас.

7. У 30-ті роки було започатковано прийом у вузи в основному через робітфаки. Дайте визначення цього терміну: (3 правильні відповіді)

- 1) комсомольські організації, членство в яких було обов'язковим для абітурієнтів;
- 2) партійні комітети, які діяли на кожному факультеті і контролювали навчальний процес;

- 3) спеціальні факультети у вузах, які готували працівників «ідеологічного фронту»;
- 4) підготовчі відділення, які комплектувалися партійними та профспілковими організаціями за класовим принципом;
- 5) партійні комісії, які перевіряли соціальне походження абітурієнтів.

8. За яким принципом створено цей логічний ряд: «Арсенал», «Земля», «Іван», «Щорс», «Поема про море».

- А. Літературні твори О. Довженка;
- Б. Поетичні твори М. Бажана;
- В. Найвідоміші вірші М. Рильського;
- Г. Художні фільми О. Довженка;
- Д. Художні твори П. Панча.

Тема 7. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД - 1921-1939 рр. /6 год./

ПЛАН

1. Вхідження Східної Галичини та Волині до складу Польщі.
2. Політичні організації.
3. Наступ на національні права українців.
4. Наплив польських цивільних та військових «осадників».
5. «Пацифікація» на західноукраїнських землях.
6. Північна Буковина у складі Румунії.
7. Закарпаття у складі Чехословаччини.
8. Соціально-економічний розвиток та еміграція українців.

Терміни, дати та поняття:

24 квітня 1920 р. – Варшавський договір між урядами УНР і Польщі.

18 березня 1921 р. – Ризький мирний договір між Польщею та Радянськими республіками, згідно з яким Західна Волинь, Полісся, Холмщина та Підляшшя увійшли до складу Польської держави.

14 березня 1923 р. – Рада послів Антанти визнала Східну Галичину частиною Польської Республіки / Найвища рада Паризької мирної конференції 1919 р. уповноважила Польщу окупувати Галичину лише тимчасово, до державного самовизначення цієї території, термін якого повинні були встановити держави-переможці у I світовій війні/.

Українські політичні партії:

Комуністична партія Східної Галичини – створена у 1919 р., з 1923 р. носила назву **Комуністична партія Західної України**, під тиском Комінтерну стала автономною частиною Польської комуністичної партії, була розпущена у 1938 р.

Українська військова організація /УВО/ - створена у 1920р. в Празі, її очолив Петро Певний.

Українське національно-демократичне об'єднання /УНДО/ - створене у 1925 р. у Львові з дрібніших політичних партій, очолили – Дмитро Левицький, Василь Мудрий, Мілена Рудницька.

25 травня 1926 року – убивство більшовицьким агентом у Парижі Симона Петлюри.

Організація українських націоналістів /ОУН/ - створена 1929 р. у Відні. Голова – Євген Коновалець.

Вересень – листопад 1930 р. – Великі підрозділи польської поліції та кавалерії вдерлися в галицькі села для *«нацифікації» /заспокоєння селян/*. Це відбулося у відповідь на хвилю підпалів майна польських осадників. Армійські підрозділи і поліція руйнували українські громадські центри, бібліотеки, конфісковували майно, жорстоко били селян.

1. Коли і де було прийнято остаточне рішення про передачу суверенітету над Східною Галичиною Польщі?

- А. У 1922 р. на Генуезькій конференції;
- Б. У 1923 р. на конференції Ради послів Антанти;
- В. У 1920 р. на Паризькій конференції;
- Г. У 1921 р. на основі умов Ризького мирного договору;
- Д. У 1922 р. на Лозаннській конференції.

2. Вставте пропущені слова. У ... (вказати дату) група галичан утворила Комуністичну партію Східної Галичини, яка з 1923 року називалася - ... і, схиляючись під тиском Комінтерну, стала автономною частиною Польської комуністичної партії. У ... (вказати дату) за наказом Сталіна її було розпущено.

- А. 1919 р., Українська комуністична партія, 1940 р.;
- Б. 1921 р., Комуністична партія Західної України, 1938 р.;
- В. 1919 р., Комуністична партія Галичини, 1938 р.;
- Г. 1919 р., Комуністична партія Західної України, 1938 р.;
- Д. 1920 р., Комуністична партія Прикарпатської України, 1940 р.

3. Уряд якої країни в 1920-х роках офіційно поділив територію держави на дві господарські зони — «А» та «Б»?

- А. Румунії;
- Б. Чехословаччини;
- В. Польщі;
- Г. Угорщини.

4. Чи правильне твердження?

Наприкінці 1930-х — на початку 1940-х рр. західноукраїнські землі:

- 1) увійшли до складу Радянського Союзу;
- 2) возз'єдналися з Українською РСР.
- А. Обидва варіанти правильні;
- Б. Тільки 1 варіант правильний;

- В. Тільки 2 варіант правильний;
Г. Обидва варіанти не правильні.

5. Установіть хронологічну послідовність подій:

- А. Підписання мирного договору між УНР і Німеччиною та її союзниками;
Б. Проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР;
В. Проголошення автономії України Першим Універсалом Центральної Ради;
Г. створення Директорії УНР.

***Тема 8. УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ
/1939 – 1945 рр./ /14 год./***

ПЛАН

1. Міжнародне становище Радянського Союзу напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 року.
2. Початок Другої світової війни.
3. Радянсько-німецька війна. Напад Німеччини на СРСР у 1941 р. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Окупація України.
4. Окупаційний режим. Адміністративний поділ. Розгортання більшовицького і націоналістичного руху опору в Україні.
5. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок визволення України. Курська битва, Битва за Дніпро.
6. Визволення України від німецько-фашистських загарбників. Україна на завершальному етапі війни /1944 – 1945/.
7. Культура України в роки війни.

Терміни, дати та поняття:

30 вересня 1938 р. – Мюнхенський договір;

23 серпня 1939 року – договір про ненапад і секретний протокол до нього був підписаний між СРСР і Німеччиною (Пакт Молотова-Ріббентропа), який передбачав наступні зобов'язання: не вести воєнних дій один з одним; не брати участі в угрупованнях держав, спрямованих проти іншої сторони; усі суперечки один з одним вирішувати винятково мирним шляхом. **Секретний протокол** розмежовував сфери впливу сторін: СРСР (Фінляндія, Естонія, Латвія, Східна Польща - Західна Україна та Західна Білорусія, Бессарабія); Німеччина (Західна і Центральна Польща, Литва.)

1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;
17 вересня 1939 року – Червона армія перейшла польський кордон і зайняла Західноукраїнські землі.
28 вересня 1939 року – договір «Про дружбу і встановлення кордонів» між СРСР та Німеччиною.
2 серпня 1940 року – Бессарабію і Північну Буковину включено до складу УРСР
22 червня 1941 р. – початок Великої вітчизняної війни; **30 червня 1941 р.** – проголошення у Львові Української самостійної держави; За **планом «Барбаросса»** (грудень 1940 р.), розробленим німецьким генеральним штабом Радянський Союз мав бути розгромлений протягом двох місяців у ході «блискавичної війни».
Червень 1941 р. – липень 1942 р. – захоплення німецько-фашистськими військами всієї території України.
14 жовтня 1942 р. – створення Української повстанської армії (УПА).
Гітлерівський **план «Ост»** передбачав перетворення України у колоніальну країну, аграрний придаток рейха.
Розчленування окупованої України: «Дистрикт Галичина» з центром у Кракові (Дрогобицька, Тернопільська, Станіславська області), «рейхскомісаріат Україна» з центром у Рівному, «Трансністрія» (Одеська, частина Вінницької, частина Миколаївської області). Чернігівська, Сумська, Харківська області і Донбас як прифронтові зони підкорялися німецькому командуванню.
Грудень 1942 р. – жовтень 1944 р. – період звільнення Червоною армією території України від німецько-фашистської окупації. **28 жовтня 1944 р.** – остаточне звільнення українських земель від німецько-фашистських загарбників.
Основні військові операції Червоної Армії в ході визволення України: Сталінградська битва (17 липня 1942 р. – 2 лютого 1943 р.); Курська битва (5 липня – 23 серпня 1943 р.); Битва за Дніпро (вересень 1943 р. 6 листопада 1943 р. – визволення м. Києва); Корсунь-Шевченківська операція (24 січня – 17 лютого 1944 р.); Луцько-Рівненська операція (січень – лютий 1944 р.); Карпатсько-Ужгородська операція.

1. Коли було створено Український штаб партизанського руху?

- А. У червні 1941 р.;
- Б. У грудні 1941 р.;
- В. У червні 1942 р.;
- Г. У вересні 1942 р.;
- Д. У листопаді 1942 р.

2. Коли з Києва було вигнано фашистських загарбників?

- А. 6 жовтня 1942 р.;

- Б. 6 жовтня 1943 р.;
- В. 6 листопада 1943 р.;
- Г. 6 грудня 1943 р.;
- Д. 6 січня 1943 р.

3. Коли гітлерівські війська окупували всю територію Української РСР?

- А. У липні 1942 р.;
- Б. У серпні 1942 р.;
- В. У вересні 1942 р.;
- Г. У листопаді 1942р.;
- Д. У грудні 1942р.

4. Коли радянські війська вступили у межі України і почали визволення її території від німецько-фашистських загарбників?

- А. У грудні 1941 р.;
- Б. У грудні 1942 р.;
- В. У лютому 1943 р.;
- Г. У листопаді 1943 р.;
- Д. У грудні 1943 р.

5. Коли було створено Українську повстанську армію (УПА)?

- А. У вересні 1939 р.;
- Б. У вересні 1940 р.;
- В. У липні 1942 р.;
- Г. У жовтні 1942 р.;
- Д. У жовтні 1943 р.

6. Хто був командувачем Південно-Західного фронту влітку-восени 1941 року?

- А. М. Ватутін;
- Б. М. Кирпонос;
- В. Г. Жуков;
- Г. С. Будьонний.

7. Чи правильне твердження? Економіка СРСР часів Великої Вітчизняної війни:

**А базувалася на праці евакуйованих та місцевих жителів східних районів;
Б залучала трудові ресурси сотень тисяч в'язнів ГУЛАГу.**

- А. Обидва варіанти правильні;
- Б. Тільки 1 варіант правильний;
- В. Тільки 2 варіант правильний;
- Г. Обидва варіанти не правильні.

8. Яке висловлювання розкриває основний зміст поняття «рейкова війна»?

- А. Операції передових радянських військових частин на Лівобережній Україні влітку 1943 р. з широкомасштабним використанням бронепоездів;

- Б. Операції підпілля ОУН та загонів УПА зі знищення великих залізничних вузлів і станцій Галичини та Правобережної України упродовж липня-серпня 1942 р.;
- В. Військово-диверсійні операції Червоної Армії проти залізничних панцерних частин вермахту;
- Г. Операції радянських партизанів із руйнування залізниць, мостів, знищення ешелонів, здійснені напередодні та під час Курської битви.

9. Коли радянськими військами була завершена Корсунь-Шевченківська операція?

- А. Жовтень 1943 р.;
- Б. Листопад 1943 р.;
- В. Січень 1944 р.;
- Г. Лютий 1944 р.

10. Прочитайте уривок історичного джерела та дайте відповідь на запитання.

«Уряд СРСР та Німецький Уряд після розпаду колишньої Польської держави розглядають ...як своє завдання відновити мир... на цій території... З цією метою вони дійшли згоди в наступному: ...Уряд СРСР та Німецький Уряд встановлює в якості кордону... на території колишньої Польської держави лінію, яка нанесена на додану до цього карту та більш докладно буде описана в додатковому протоколі».

Коли було укладено цей документ?

- А. 23 серпня 1939 року
- Б. 28 вересня 1939 року
- В. 2 серпня 1940 року
- Г. 29 червня 1945 року

11. У роки Великої Вітчизняної війни Україна була поділена на зони фашистської окупації:

- А. Трансністрія, Полісся, рейхкомісаріат «Україна»;
- Б. Трансністрія, Польське генерал-губернаторство, Поділля;
- В. Рейхскомісаріат «Україна», Польське генерал-губернаторство, Трансністрія, військова східна адміністрація
- Г. Рейхскомісаріат «Україна», Трансністрія, військова східна адміністрація.

Тема 9. ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА І РОЗВИТОК УКРАЇНИ /6 год./

ПЛАН

1. П'ятирічний (1946-1950рр.) план відбудови і розвитку народного господарства УРСР.

2. Вхідження Української РСР до Організації Об'єднаних Націй.

3. Вхідження Закарпаття до складу України.

4. Репресії на західноукраїнських землях.

5. Ліквідація української греко-католицької церкви.

6. Операція «Вісла».

7. Голод в Україні у 1946-1947 роках.

8. «Ждановщина» в Україні.

Терміни, дати та поняття:

Конференція у Сан-Франциско у квітні 1945 року – УРСР увійшла до складу ООН як держава-засновниця.

29 червня 1945 року - Радянсько-чехословацький договір згідно з яким Закарпаття увійшло до складу Української РСР.

22 січня 1946 року - Указ про створення Закарпатської області у складі УРСР.

9 вересня 1944 р. – угода між урядом УРСР і Польським комітетом національного визволення про взаємну евакуацію українського населення з території Польщі до УРСР і польського населення з території України до Польщі.

Акція «Вісла» – квітень-липень 1947 року – примусове переселення українського населення, яке залишилось на території Польщі (Лемківщині, Холмщині, Підляшші та Надсянні) вглиб території Польщі.

21 лютого 1948 року - Указ Президії Верховної Ради СРСР «Про виселення з Української РСР осіб, які злісно ухиляються від трудової діяльності у сільському господарстві і ведуть антигромадський паразитичний спосіб життя»

8-10 березня 1946 р. – Львівський собор, на якому відбулася «самоліквідація» української греко-католицької церкви, проголошення «возз'єднання» УГКЦ з православ'ям.

1. Коли було репресовано і заборонено греко-католицьку церкву в Україні?

А. 1945р.;

Б. 1946р.;

В. 1953 р.;

Г. 1956 р.;

Д. 1960 р.

2. Коли Україна стала членом ООН?

А. 1945 р.;

Б. 1956 р.;

В. 1985 р.;

Г. 1991 р.;
Д. 1992 р.

3. Коли Закарпаття увійшло до складу Радянської України?

А. 1939р.;
Б. 1940 р.;
В. 1941 р.;
Г. 1944 р.;
Д. 1945 р.

4. Операція «Вісла» (примусова депортація українців з Лемківщини, Холмщини, Підляшшя і Надсяння) почалася у квітні:

А. 1947 р.;
Б. 1948 р.;
В. 1949 р.;
Г. 1950 р.;
Д. 1951 р.

5. Що таке «операція «Вісла»? Коли вона проходила?

А. Одна із військових операцій Радянської армії в ході визволення Польщі від німецько-фашистських загарбників у 1944 р.;
Б. Одна із військових операцій українських і польських партизанів у 1944 р., яка проходила в районі Варшави;
В. заходи щодо переселення переважно польського населення до Польщі з Галичини і Волині в 1944-1946 рр.;
Г. Депортація українського населення Холмщини та Лемківщини до Західної Польщі у 1947 р.;
Д. Переселення з Польщі в Україну українців у 1944-1946 рр.

6. Коли був підписаний договір між Чехословаччиною та СРСР про злиття Карпатської України з Радянською Україною?

А. 15 квітня 1945 р.;
Б. 23 травня 1945 р.
В. 29 червня 1945 р.;
Г. 23 липня 1945 р.;
Д. 20 серпня 1945 р.

7. У якому році президія Верховної ради УРСР прийняла укази про Державний герб УРСР, Державний прапор УРСР та Державний гімн УРСР?

А. 1947р.;
Б. 1948 р.;
В. 1952 р.
Г. 1949 р.;
Д. 1951 р.

8. Делегація УРСР взяла участь у підписанні Статуту ООН...

- А. У серпні 1944 р. у Вашингтоні;
- Б. У червні 1945 р. в Думбартон-Оксі;
- В. У липні 1945 р. в Сан-Франциско;
- Г. У червні 1945 р. в Сан-Франциско;
- Д. У липні 1945 р. у Вашингтоні.

9. Які з нижчевказаних подій в історії України пов'язані із 1946 р.?

- А. Початок членства України в ООН та початок голоду;
- Б. Початок голоду та ліквідація Української греко-католицької церкви;
- В. Ліквідація Української греко-католицької церкви та операція «Вісла»;
- Г. Операція «Вісла» та припинення збройної боротьби осередків УПА.

10. Спираючись на діаграму, визначте домінуючу за рівнем капіталовкладень галузь народного господарства УРСР у роки післявоєнної відбудови:

- А. Важка промисловість;
- Б. Легка промисловість;
- В. Текстильна промисловість;
- Г. Харчова промисловість;
- Д. Сільське господарство.

Тема 10. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ /1956-1964/ /6 год./

ПЛАН

1. Хрущовська «відлига» та її характер в Україні.
 2. Стан економіки України наприкінці 50-х – у першій половині 60-х років.
- Завершення територіального оформлення УРСР.

3. Розвінчання «культу особи» Йосипа Сталіна.
4. Реабілітація жертв репресій сталінізму.
5. Розвиток сільського господарства в Україні.
6. Поступова переорієнтація економіки на соціальні потреби.
7. Розвиток культури в Україні. «Шестидесятники».
8. Зародження дисидентського руху.

Терміни, дати та поняття:

19 лютого 1954 року – Указ про передачу Кримської області до складу Української РСР.

25 лютого 1956 року – XX з'їзд КПРС. На закритому засіданні М. С. Хрущов виголосив промову про розвінчання «культу особи» Й. Сталіна.

Липень 1956 року – Постанова ЦК КПРС «Про подолання культу особи і його наслідків».

Тоталітаризм – (від lat. Totalis - повний) – контроль держави над усіма сферами життя суспільства.

Дисиденти – (від lat. Dissideo – не згоджуюсь) – особи, релігійні погляди яких розходяться з догматами пануючої церкви. Переносно – інакомислячі.

Українська робітничо-селянська спілка.

Л. Лук'яненко.

1. У 1968 році почалася кампанія цькування Олеся Гончаря за його роман:

- А. «Собор»;
- Б. «Прапороносці»;
- В. «Тронка»;
- Г. «Людина і зброя»;
- Д. «Твоя зоря».

2. Хто автор твору «Репортаж із заповідника ім. Берії»?

- А. М.Руденко;
- Б. І.Світличний;
- В. В. Мороз;
- Г. Є.Свестюк;
- Д. В.Чорновіл.

3. У якому році в київському кінотеатрі «Україна» відбулася маніфестація проти арештів української інтелігенції?

- А. 1965р.;
- Б. 1972р.;
- В. 1975р.;
- Г. 1969 р.;
- Д. 1970 р.

4. Протягом 1970-1974 років побачили світ вісім випусків «самвидавського» журналу...

- А. «Українське слово»;
- Б. «Український вісник»;
- В. «За свободу!»;
- Г. «Хроніка опору»;
- Д. «Україна».

5. Яка група репресованих сталінським режимом громадян України не підлягала реабілітації упродовж 1956—1959 рр.?

- А. Партійні функціонери — жертви політичних процесів 1937—1939 рр.;
- Б. В'язні, засуджені за статтею «шкідництво» Карного кодексу;
- В. Колишні в'язні німецьких концтаборів часів Другої світової війни;
- Г. В'язні, засуджені за звинуваченнями в «українському буржуазному націоналізмі».

6. Укажіть заходи, що вплинули на рівень життя населення України впродовж 1950-х - середини 1960-х рр. (3 правильні відповіді):

- 1) Скасування плати за навчання у старших класах школи та у вищих навчальних закладах;
- 2) Проведення грошової реформи, що сприяла остаточному зникненню дефіциту товарів;
- 3) Індустріальне будівництво житла та пом'якшення житлової проблеми;
- 4) Заборона робітникам і службовцям самочинно змінювати місце своєї роботи;
- 5) Перегляд та підвищення тарифної системи оплати праці, перехід на п'ятиденний робочий тиждень при восьмигодинному робочому дні;
- 6) Інтенсифікація праці шляхом переходу на шестиденний робочий тиждень та скорочення відпусток;
- 7) Установлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників.

7. Чи правильне твердження?

Лібералізація суспільно-політичного життя в добу «відлиги»:

- 1. Сприяла формуванню культурницького руху «шістдесятників»;**
- 2. Супроводжувалася посиленням антирелігійної політики держави.**

- А. Обидва варіанти правильні;
- Б. тільки 1 варіант правильний;
- В. Тільки 2 варіант правильний;
- Г. обидва варіанти не правильні.

8. Укажіть твердження, що розкриває зміст поняття «раднаргоспи»:

- А. Органи управління, на які покладалася координація промислової кооперації підприємств у рамках Ради економічної взаємодопомоги;
- Б. Організації, які керували системою державних закупівель сільськогосподарської продукції в Україні;
- В. Державні органи, які здійснювали укрупнення колгоспів, продаж їм техніки машинно-тракторних станцій (МТС);
- Г. Органи державного управління, утворені за територіальним принципом, які керували промисловістю у межах економічних адміністративних районів.

9. Установіть хронологічну послідовність подій:

- А. Відставка П. Шелеста з посади Першого секретаря ЦК КПУ;
- Б. Початок членства Української РСР в ООН;
- В. Доповідь М. Хрущова на XX з'їзді КПРС «Про культ особи та його наслідки»;
- Г. Проведення операції «Вісла».

10. Укажіть завдання, що ставила перед собою Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод:

- А. Домагатися припинення втручання у внутрішні справи соціалістичних країн Східної Європи;
- Б. Ознайомити широкі кола української громадськості з Загальною Декларацією прав людини;
- В. Домагатися акредитування в Україні представників зарубіжної преси;

Тема 11. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ / 1965-1985/. /6 год./

ПЛАН

- 1. Політико-ідеологічна криза системи.
- 2. Наростання економічної кризи. Життєвий рівень населення.
- 3. Наростання кризових явищ у культурі. Становище у сфері культури.
- 4. Опозиційний рух. Українська Гельсінська спілка.

1. Установіть відповідність між назвами періодів і висловлюваннями, що були характерними для них.

- 1. «післявоєнна відбудова»;
- 2. «відлига»;
- 3. «застій»;
- 4. «перебудова».

- А. «Той хто оволодіє кукурудзою, той зможе добитися піднесення у тваринництві. Той, хто займатиме щодо цієї культури консервативну позицію, буде викинутий життям з сідла»;
- Б. «Прискорення, гласність та «очищення» соціалізму від негативних нашарувань минулого. Ось головні завдання. Так вимагає час і іншої альтернативи для нас немає»;
- В. «Зворотній бік буржуазного націоналізму – безрідний космополітизм, який проявляється в плазуванні перед буржуазною культурою і в низькопоклонстві перед іноземщиною»;

Г. «Замість цивілізованого переходу до ринку варварськими методами відбувається первісне нагромадження капіталу. Відбувається тотальна криміналізація суспільного життя»;

Д. «Основою партійного підходу до розв'язання економічних проблем розвинутого соціалізму є незмінна вимога – все в ім'я людини, все для блага людини».

2. Установіть відповідність між поняттями та їхнім основним змістом.

- 1. Волонтаризм;**
- 2. Консерватизм;**
- 3. Дисидентство;**
- 4. Космополітизм.**

А. Теорія і практика, основою яких є ставлення до людини як до найвищої цінності, захист її права на свободу, розвиток її здібностей;

Б. Практика, згідно з якою головним чинником досягнення мети є суб'єктивні бажання та довільні рішення осіб, які її здійснюють;

В. Морально-політична опозиція до існуючого державного (політичного) ладу, панівних у суспільстві ідеологій та цінностей;

Г. Теорія і практика, в основі якої лежить теза про пріоритетність загальнолюдських цінностей над цінностями окремої нації;

Д. Теорія і практика, що орієнтується на збереження та підтримання традиційних суспільних цінностей і морально-правових норм.

3. Яке основне завдання «Української Гельсінської спілки»?

А. Добиватися ліквідації системи ГУЛАГу та реабілітації незаконно засуджених;

Б. Ознайомити світову громадськість з фактами порушень прав людини в Україні;

В. Добиватися внесення до Конституцій СРСР та УРСР положень про свободу слова, друку, віросповідання, мітингів, зборів;

Г. Домагатися щоб на міжнародних нарадах з питань безпеки та співробітництва в Європі Україна була представлена окремою делегацією.

Д. Ознайомити українців зі основними рішеннями Гельсінської наради.

Тема 12. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ І ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ /10 год./

ПЛАН

1. Суспільно-політичне життя України у 80-ті роки. Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 80-х років. Реформи М.С. Горбачова: «прискорення» і «гласність».

2. Зростання політичної активності суспільства. Початок формування багатопартійності в Україні.

3. Спроба серпневого (1991 р.) перевороту в Москві та його наслідки в Україні

4. Проголошення Незалежності України. Загальнонародний Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України.

Терміни, дати та поняття:

Березень 1985 року – призначення Генеральним секретарем ЦК КПРС Михайла Сергійовича Горбачова.

Квітневий (1985) пленум – оголошення про зміну економічної, соціальної та зовнішньої політики.

26 квітня 1986 року – аварія на Чорнобильській атомній електростанції.

8-10 вересня 1989 року – Установчий з'їзд у Києві **Народного Руху України за перебудову**. (Голова НРУ – Іван Драч).

Жовтень 1989 року – створення екологічної асоціації «**Зелений світ**», яку очолив Юрій Щербак.

21 січня 1990 року - на відзнаку річниці Акту злуки ЗУНР і УНР (1919) в «живий ланцюг», що простягається від Львова до Києва, під національними прапорами стали близько 3 млн. осіб.

Березень 1990 року - **Українська республіканська партія** –створена на базі **Української Гельсінської Спільноти** (виникла 9 листопада 1976 року як Українська Громадська Група сприяння виконанню Гельсінських угод).

Партія демократичного відродження України

Українська селянська демократична партія

Соціал-демократична партія

Об'єднання демократичних сил «Нова Україна»

16 липня 1990 року – Прийняття «Декларації про державний суверенітет України».

1. З яким твердженням Ви згодні?

Згубне соціально-демографічне явище - переважання смертності населення над народжуваністю в розрахунках на тисячу чоловік (депопуляція) спостерігається в Україні в цілому з:

- А. Середини 60-х років;
- Б. Кінця 70-х років;
- В. Початку 90-х рр.;
- Г. Середини 90-х рр.;
- Д. Не спостерігається.

2. Укажіть риси притаманні демографічним процесам в українському суспільстві упродовж 1970—1980-х років: (3 правильні відповіді)

- 1) Високі темпи зростання чисельності жителів міст;
- 2) Перевага темпів зростання жителів села над містом;
- 3) Перевищення смертності над народжуваністю серед сільських жителів;
- 4) Зменшення чисельності корінного етносу;
- 5) Перевищення народжуваності над смертністю серед сільських жителів;
- 6) Високі масштаби міграції з республіки;
- 7) зростання чисельності корінного етносу.

3. Яке поняття є найширшим за змістом?

- А. Рух «шістдесятників»;
- Б. Дисидентський рух;
- В. Опозиційний рух;
- Г. Правозахисний рух.

4. На честь якої події національно-демократичні сили у 1990 р. організували «живий ланцюг» між Львовом і Києвом?

- А. Проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР;
- Б. Проголошення Української Народної Республіки;
- В. Проголошення незалежності Української Народної Республіки;
- Г. Бою під Крутами.

5. У якому році в СРСР, завдяки активності церкви та віруючих, відбулося святкування тисячоліття хрещення Русі?

- А. 1985 р.;
- Б. 1986 р.;
- В. 1987 р.;
- Г. 1988 р.

Тема 13. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ /17 год./

ПЛАН

1. Серпневий путч 1991 р. у Москві та його наслідки для України.
2. Акт проголошення Незалежності України.
3. Всенародний референдум. Вибори Президента України.

4. Формування збройних сил та Військово-морського флоту. Серпневий путч 1991 р. у Москві та його наслідки для України.
5. Акт проголошення Незалежності України.
6. Всенародний референдум. Вибори Президента України.
7. Розгортання державотворчих процесів. Формування збройних сил та Військово-морського флоту.
8. Прийняття Конституції України. Вибори до Верховної Ради та органів місцевого самоврядування 1998 р.
9. Економіка України.
10. Нові тенденції в культурному та духовному житті. Становище у соціальній сфері.
11. Вибори Президента України у 1999 р. Становище у державі в кінці 2000 р. Перспективи Української держави на ХХІ століття.
12. Події 2004 року і вибори Президента. «Помаранчева революція» та її наслідки.
13. «Революція гідності».
14. Зовнішня політика України.

Терміни, дати та поняття:

19 серпня 1991 року – у Москві розпочався заколот. Було створено антиконституційний Державний комітет з надзвичайного стану (ДКНС). Мета: зірвати підписання нового союзного договору.

5 липня 1991 року – Закон про заснування поста Президента держави.

24 серпня 1991 року – проголошення акту Незалежності України.

30 серпня 1991 року – Указ про заборону діяльності Комуністичної партії.

9 вересня 1991 року – постанова про введення на території України купонів багаторазового використання. Ця постанова започаткувала вихід України з рубльової зони.

1 грудня 1991 року – всенародний референдум та вибори Президента України. В ході референдуму 90,3% його учасників висловилося за незалежний шлях розвитку України. Першим Президентом незалежної України на альтернативній основі обрано Л. М. Кравчука.

8 грудня 1991 року – у Біловезькій Пущі (Білорусь) відбулася зустріч лідерів України, Білорусії та Російської Федерації – Л. Кравчука, С. Шушкевича та Б. Єльцина, на якій було узгоджено рішення про припинення існування Союзу Радянських Соціалістичних Республік і створення Співдружності Незалежних Держав.

12 лютого 1991 року – Верховна Рада ухвалила постанову про відновлення Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки.

Березень 1992 року – запровадження посади представника Президента.

10 липня 1994 року – у другому турі виборів Президента України переміг Леонід Кучма.

16 листопада 1994 року – Верховна Рада ухвалила рішення про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї за умови надання гарантій безпеки з боку ядерних держав.

1995 - Україна стає членом Ради Європи

28 червня 1996р. - 5-та сесія Верховної Ради України прийняла нову Конституцію України. Цим Актом завершився процес юридичного оформлення української державності. До цього діяла Конституція Української РСР 1978 року.

1 вересня 1996 року – в Україні запроваджена нова національна валюта – гривня.

30 травня 1997 року – підписання Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Росією та Україною.

14 листопада 1999 року – відбувся другий тур виборів Президента України. На цю посаду переобрано Леоніда Кучму.

Листопад-грудень 2004 року – «Помаранчева революція».

2008 року - Обов'язковим для вступу до вишу стало зовнішнє незалежне оцінювання.

2008 року – Вступ України до Світової Організації торгівлі (СОТ).

Листопад 2013 року – лютий 2014 року – «Революція гідності».

Лютий 2014 року – убитих учасників Революції гідності (понад 100 осіб) почали називати «Небесна сотня».

Березень 2014 року – Росія окупувала Крим – Анексія Криму.

Травень 2014 року – Січень 2015 року – оборона Донецького аеропорту. «Кіборги».

Вересень 2014 року – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Квітень 2015 року - Верховна Рада України ухвалила «закони про декомунізацію».

6 квітня 2017 року – Європейський парламент проголосував за надання громадянам України безвізового режиму (Почав діяти з 11 червня 2017 року)

15 грудня 2018 року - У Соборі Святої Софії у Києві відбувся Об'єднавчий собор українських православних церков, на якому було проголошено утворення єдиної помісної Православної церкви України.

25 квітня 2019 року - Верховна Рада України ухвалила закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

24 лютого 2022 року - Російська Федерація розпочала активні війсьні дії на всій території України.

1. Із запропонованого переліку визначте повноваження, які належать Президентові України (3 правильні відповіді):

- 1) Забезпечення державної незалежності, національної безпеки та правонаступництва держави;
- 2) Призначення глав дипломатичних представництв України в іноземних державах;
- 3) Призначення суддів загальних судів безстрокове;
- 4) Затвердження переліку об'єктів державної власності, які не підлягають приватизації;
- 5) Скасування актів Кабінету Міністрів України;
- 6) Спрямування та координація роботи міністерств та відомств;

7) Здійснення помилувань.

2. У якому документі закріплено таке положення: «Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною...»?

- А. Конституції України
- Б. Акті проголошення незалежності України
- В. Законі України «Про громадянство України»
- Г. Декларації про державний суверенітет України

3. Установіть послідовність подій періоду становлення України як незалежної держави.

- А. обрання першого Президента України
- Б. проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР
- В. ухвалення Конституції України
- Г. утвердження державної символіки України

4. Конституцію України було ухвалено

- А. 16 липня 1990 р.
- Б. 24 серпня 1991 р.
- В. 19 липня 1994 р.
- Г. 28 червня 1996 р.

Прочитайте фрагмент історичного документа та виконайте завдання 5, 6, 7.
«Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ) поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України..., [а також] підтверджують зобов'язання утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй...»

5. Що зумовило підписання цитованого документа?

- А. вступ України до Ради Європи
- Б. відмова України від ядерної зброї
- В. входження України до Світової організації торгівлі
- Г. проведення Всеукраїнського референдуму на підтвердження Акта проголошення незалежності України

6. Хто з Президентів України поставив підпис під документом, уривок із якого наведено?

- А. Л. Кравчук
- Б. Л. Кучма
- В. В. Ющенко
- Д. В. Янукович

7. У якому році одна з країн-підписантів порушила умови, зазначені в цитованому документі?

- А. 1996 р.
- Б. 1998 р.
- В. 2003 р.
- Г. 2014 р.

8. Який номінал банкноти, зображеної на малюнку?

Використані джерела:

1. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України (рівень стандарту): підр. для 10-го кл. закл. загал. серед. освіти / О. В. Гісем, О.О. Мартинюк. Харків: «Ранок», 2018. 240 с.
2. Сорочинська Н.М., Гісем О.О. Історія України (рівень стандарту): підр. для 10-го кл. закл. загал. серед. освіти/ Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем – Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2018. 256 с.
3. Пометун О.І., Гупан Н.М., Історія України (рівень стандарту): підр. для 10-го кл. закл. загал. серед. освіти Київ: Оріон. 2018. 256 с.
4. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (профільний рівень)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / Власов В. С., Кульчицький С. В. – Київ: Літера ЛТД -2018 -304 с.
5. Хлібовська Г.М., Наумчук О.В. ... Історія України (рівень стандарту): підр. для 11-го кл. закл. загал. серед. освіти/ Хлібовська Г.М., Наумчук О.В., Крижановська М.Є., Гирич І.Б., Бурейко І.О./ Харків: «Ранок». 2019. с.259
6. Струкович О. Історія України (рівень стандарту): підр. для 11-го кл. закл. загал. серед. освіти/ Струкович О. Київ: Грамота 2019. 240 с.
7. Власов В., Кульчицький С. Історія України (рівень стандарту): підр. для 11-го кл. закл. загал. серед. освіти Київ: Літера ЛТД 2019. 256 с.

Електронні ресурси:

1. Інститут історії України НАНУ. <http://history.org.ua/>
2. EXLIBRIS :: українська електронна бібліотека <http://exlibris.org.ua/> <http://www.ukrexlibris.com/>
3. Українські сторінки – історія національного руху України. <http://ukrstor.com/>
4. Роботи Зиновія Книша. Історія ОУН-УПА. <http://knysh.onestop.net/>
5. Бабин Яр. Наукові та публіцистичні роботи. Документи. Топографія. Бабин Яр – пам'ять та безпам'ятність.
6. Статті та документи, присвячені історії Криму та кримських татар у ХХ ст. Крим та кримські татари. <http://kirimtatar.com/>
7. Причини, хід та наслідки голодомору 1932-33 рр. в Україні. Голодомор 1932-1933 років в Україні. <http://www.human-culture.com/history/>

8. Мультимедійний посібник «Голод в Україні: геноцид». Фото. <http://historywiz.com/ukrainefamine.htm>
9. Степан Бандера життєпис, книги, статті самого С. Бандери та про нього. <http://stepanbandera.org/>
10. Жертви репресій і війни: списки, свідчення, статті, книги, документи. Висвітлення збройних конфліктів в Західній Україні в 1940-х рр. та ін. <http://poshuk-lviv.org.ua/>
11. Фотоматеріали з історії ГУЛАГ(у). <http://www.gulag-museum.org.ua/>
12. Книги, статті, документи, що висвітлюють репресивну політику радянського уряду (голодомори, війна, репресії). <http://memorial.kiev.ua/>

ДОДАТКИ

ПОСТАНОВА

Верховної Ради Української РСР

Про проголошення незалежності України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 38, ст.502)

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

Проголосити 24 серпня 1991 року Україну незалежною демократичною державою.

З моменту проголошення незалежності чинними на території України є тільки її Конституція, закони, постанови Уряду та інші акти законодавства республіки.

1 грудня 1991 року провести республіканський референдум на підтвердження акта проголошення незалежності.

**Голова Верховної Ради
Української**

Л.КРАВЧУК

РСР

м.

24

серпня

1991

**Київ,
року**

№ 1427-XII

АКТ

ПРОГОЛОШЕННЯ

НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

- продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

- виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,
- здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто **проголошує незалежність України** та створення самостійної української держави - **УКРАЇНИ**.

Територія України є неподільною і недоторканною.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення.

**ВЕРХОВНА
24 серпня 1991 року**

РАДА

УКРАЇНИ

Меморандум

**про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України
до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї**

Дата підписання: 05.12.1994

Дата набуття чинності: 05.12.1994

Україна, Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки, вітаючи приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (995_098) як держави, що не володіє ядерною зброєю, беручи до уваги зобов'язання України ліквідувати всю ядерну зброю, що знаходиться на її території, у визначений період часу, відзначаючи зміни ситуації в галузі безпеки в усьому світі, включаючи закінчення холодної війни, що створили умови для глибоких скорочень ядерних сил, підтверджують таке:

1. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта НБСЄ (994_055) поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України.

2. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують їх зобов'язання утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй (995_010).

3. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта НБСЄ (994_055) утримуватись від економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, і таким чином отримати будь-які переваги.

4. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують їх зобов'язання домагатися негайних дій з боку Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з метою надання допомоги Україні як державі-учасниці Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (995_098), що не володіє ядерною зброєю, в разі, якщо Україна стане жертвою акту агресії або об'єктом погрози агресією з використанням ядерної зброї.

5. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують щодо України їх зобов'язання не застосовувати ядерну зброю проти будь-якої держави-учасниці Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (995_098), що не володіє ядерною зброєю, крім випадку нападу на них самих, їхні території чи їхні підопічні території, їхні збройні сили або на їхніх союзників з боку такої держави спільно або в союзі з державою, яка володіє ядерною зброєю.

6. Україна, Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки будуть проводити консультації у випадку виникнення ситуації, внаслідок якої постає питання стосовно цих зобов'язань.

Цей меморандум набуває чинності з моменту підписання.

Підписано у чотирьох рівно автентичних примірниках українською, англійською та російською мовами.

За Україну Федерацію	За Російську Королівство	За Сполучене Великої та Ірландії	За Сполучені Штати Америци Британії Північної
-------------------------	-----------------------------	---	---

(підпис)	(підпис)	(підпис)	(підпис)
----------	----------	----------	----------

Л. Кучма	Б. Єльцин	Дж. Мейджор	У. Клінтон
----------	-----------	-------------	------------

Будапешт, 5 грудня 1994 року.

